

Tšekki

Syytetyn oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä - Tšekki

Tämän sivun alkukielistä versiota [CS](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Tšekin perustuslain mukaan rikoksesta voidaan rangaista vain lain nojalla ja laissa säädetyllä tavalla. Tältä osin olennaisia lakeja ovat [rikoslaki](#) (trestní zákoník), [nuoriso-oikeuslaki](#) (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) ja [rikosprosessilaki](#) (zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)), joissa säädetään rikosoikeudenkäyntimenettelyjen säännöistä sekä asianosaisten oikeuksista ja niiden käyttämisen edellytyksistä.

Näillä sivuilla kerrotaan, mitä tapahtuu, kun rikoksesta epäilty tai syytetty henkilö joutuu oikeuteen. Liikenne rikkomusten kaltaisista vähäisistä rikkomuksista, joista määrätään yleensä sakkorangaistus, kerrotaan [tietosivulla 5](#).

Tietoja rikoksen uhrin oikeuksista löytyy [täältä](#).

Lyhyt yhteenveto rikosoikeudenkäyntimenettelyistä

Rikosprosessin tavanomaiset vaiheet ovat lyhyesti esitettynä seuraavat.

1. Valmistelu

Valmistelu on rikosprosessin ensimmäinen vaihe, ja siinä on kaksi osaa:

- rikosprosessista vastaavien viranomaisten menettelyt ennen syytteen nostamista eli niin sanottu esitutkintavaihe ja
- rikostutkinta ja syyttämispäätös syyteharkinnan alkamisesta syytteen nostamiseen tai asian käsittelyn päättämiseen muulla tavalla (ks. [tietosivu 2](#)) [#Podstránka_2](#).

2. Alustava syytteen käsittely

Alustavassa käsittelyssä tuomioistuin tutkii, onko asiaa selvitetty asianmukaisesti valmisteluvaiheessa ja onko syyte asianmukainen perusta oikeudenkäynnille. Tuomioistuin päättää myös, onko sillä toimivalta ratkaista asia.

3. Varsinainen oikeudenkäynti

Tämä on rikosprosessin tärkein vaihe. Todisteet tutkitaan ja asia ratkaistaan. Rikosprosessin tässä vaiheessa tuomioistuin kuulee vastaajaa (vastaajia) ja mahdollisia todistajia sekä asianomistajaa (asianomistajia) eli rikoksen uhria (uhreja). Oikeudenkäynti on julkinen ja suullinen, ja se käydään tšekin kielellä. Jos vastaaja ei osaa tšekkiä, hänellä on oikeus käyttää tulkkia.

4. Muutoksenhakumenettely

Muutoksenhakuoikeus on vastaajalla, hänen perheenjäsenillään ja asianajajallaan sekä syyttäjällä tai asianomistajalla. Muutoksenhaku on tehtävä kahdeksan päivän kuluessa. Jos muutosta haetaan, muutoksenhaku tuomioistuin tutkii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisun.

Euroopan komission rooli

Euroopan komissiolla ei ole toimivaltaa rikosoikeudenkäyntimenettelyissä jäsenvaltioissa, eikä se siksi voi auttaa valituksen tekemisessä. Näillä sivuilla on tietoa siitä, keneen voi ottaa yhteyttä ja miten tulee menetellä.

Tarvittavat tiedot löytyvät alla olevien linkkien kautta

[1 – Miten saan oikeudellista neuvontaa](#)

[2 – Oikeuteni rikostutkinnan aikana ja ennen oikeudenkäynnin alkua](#)

- Esitutkinta

- Rikostutkinta
- Tutkintavankeus
- Valmisteluvaiheen päätös, syyte
- Nopeutettu valmistelu

[3 – Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana](#)

- Oikeudenkäynti tuomioistuimessa
- Tuomiot ja uhrin oikeudet

[4 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päätyttyä](#)

[5 – Liikenne rikkomukset ja muut vähäiset rikkomukset](#)

Linkkejä

[Tšekin oikeusministeriö](#)

[Tšekin sisäministeriö](#)

[Tšekin asianajajaliitto](#)

[Tietoa ihmisoikeuksista](#)

[Yleistä oikeustietoa](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 03/07/2019

1 – Miten saan oikeudellista neuvontaa

Tällä sivulla kerrotaan, missä olosuhteissa rikoksesta epäillyllä on oikeus asianajajaan, miten asianajajan löytää ja miten hän saa palkkionsa, jos asiakkaalla ei ole varaa maksaa sitä. Sivulla kerrotaan myös, mitä asianajaja tekee vastaajan hyväksi.

Kuinka löydän asianajajan

Ainoastaan [Tšekin asianajajaliiton](#) (Česká advokátní komora, ČAK) ylläpitämään rekisteriin merkityt asianajajat voivat puolustaa rikosasian vastaajaa.

Puolustusasianajajaa tarvitsevan kannattaa ottaa yhteyttä [Tšekin asianajajaliittoon](#) (tai suoraan rekisteristä löytyvään asianajajaan).

Entä jos en valitse asianajajaa?

Jos vastaaja ei valitse asianajajaa, hänen on puolustettava itseään.

Joissain tapauksissa puolustusasianajaja on pakollinen ja tuomioistuin nimittää puolustusasianajajan, jos vastaaja ei valitse asianajajaa tietyn määräajan kuluessa. Puolustusasianajajaa vaaditaan seuraavissa tapauksissa:

- Vastaaja on tutkintavankeudessa tai tarkkailtavana sairaanhoitolaitoksessa.
- Vastaaja on vajaavaltainen tekemään oikeustoimia.
- Vastaaja pakoilee oikeutta.
- Vastaaja on alle 18-vuotias.
- Vastaaja on fyysisesti tai psyykkisesti vammainen ja vastaajan kykyä puolustautua itse asianmukaisesti on syytä epäillä.
- Vastaaja voidaan tuomita yli viideksi vuodeksi vankeuteen.

- Vangittuna olevaa vastaajaa vastaan aloitetaan nopeutettu menettely.
- Vastaaja saatetaan ohjata prosessin aikana ehkäisevään hoitoon (katkaisuhoidon lukuun ottamatta).
- Tietty menettelyt, joissa on mukana ulkomaihin liittyviä seikkoja.

Asianajajan palkkion maksaminen

Syytetty henkilö maksaa asianajajan palkkion. Jos tuomioistuin nimittää asianajajan, valtio maksaa puolustuksesta aiheutuvat kulut. Valtio maksaa kulut myös, jos vastaajalla on oikeus maksuttomaan oikeusapuun.

Paljonko asianajaja perii palkkiota?

Puolustusasianajajan palveluista maksettava palkkio perustuu vastaajan ja puolustusasianajajan välillä tehtyyn sopimukseen tai, jos sopimusta ei ole, [Oikeusministeriön asetus asianajajien palkkioista annettuun asetukseen](#) (Vyhláška Ministerstva spravdnosti o odměnach advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)).

Oikeus maksuttomaan oikeusapuun

Jos vastaajalla ei ole riittävästi rahaa puolustuksen kulujen maksamiseen, hänellä on oikeus alennettuun palkkioon tai maksuttomaan oikeusapuun (näistä molemmista käytetään nimitystä ”maksuton oikeusapu”). Oikeuden puheenjohtajana toimiva tuomari ratkaisee vastaajan hakemuksen vastaajan taloudellisesta tilanteesta esitettyjen tietojen perusteella. Hakemus on esitettävä valmisteluvaiheessa syyttäjän kautta tai oikeudenkäynnin aikana.

Maksuton oikeusapu voidaan myöntää myös ilman hakemusta, jos se on todisteiden perusteella aiheellista.

Linkkejä

[Oikeusministeriön asetus asianajajien palkkioista](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 03/07/2019

2 – Oikeuteni rikostutkinnan aikana ja ennen oikeudenkäynnin alkua

Rikostutkinnan vaiheet

Valmisteluvaiheessa on tarkoitus tutkia, onko tapahtunut rikos ja, jos on, kuka sen on todennäköisesti tehnyt (esitutkinta). Tämän jälkeen kootaan todisteet ja valmistellaan asia oikeudenkäyntiä varten (rikostutkinta).

Valmistelun hoitaa poliisi, jonka työtä syyttäjä valvoo. Syyttäjä ratkaisee, onko valmistelu tapahtunut asianmukaisesti.

Jotkin toimet voi toteuttaa vain syyttäjä tai ne voidaan toteuttaa vain syyttäjän päätöksestä (esimerkiksi valmistelun päättäminen). Tuomarilla on valta päättää joistakin muista toimista (epäillyn pidätys ja vangitseminen, kotietsintä ja puhelimen salakuuntelu).

Alla olevien linkkien kautta löytyy tarkempia tietoja oikeudenkäyntiä edeltävän tutkinnan vaiheista.

- [Esitutkinta \(1\)](#)
- [Rikostutkinta \(2\)](#)
- [Tutkintavankeus \(3\)](#)
- [Valmistelun päätteeksi tehtävä päätös – syyte \(4\)](#)
- [Nopeutettu valmistelu \(5\)](#)

Syyttämispäätöstä edeltävä menettely – esitutkinta (1)

Esitutkinnan tarkoitus

Selvittääkseen rikoksen luonteen ja sen, kuka rikoksen on tehnyt, poliisi voi

- ottaa lausuntoja
- pyytää asiantuntijalausuntoja
- tutkia asiakirjoja
- etsiä todisteita ja suorittaa rikospaikkatutkinnan
- kirjata asian rekisteriin, ottaa sormenjäljet ja vartalon mitat sekä tehdä ruumiintarkastuksen
- toteuttaa kiireellisiä toimia
- pidättää epäiltyjä
- käyttää tarvittaessa muita tutkintamenettelyjä.

Esitutkinta päättyy tiettyä henkilöä koskevaan syyttämispäätökseen tai johonkin muuhun ratkaisuun (asian lykkäämiseen, asian tilapäiseen lykkäämiseen, asian siirtämiseen käsiteltäväksi sovittelumenettelyssä).

Esitutkinnan määräaika

Määräaika on kaksi, kolme tai kuusi kuukautta asian vakavuuden mukaan. Jos esitutkintaa ei saada päätökseen, syyttäjä voi muuttaa tai jatkaa määräaikaa kirjallisten perustelujen nojalla.

Mitä tietoja minulle annetaan siitä, mitä tapahtuu?

Epäillylle ei kerrota, mitä tässä vaiheessa tapahtuu, ennen kuin hänen on osallistuttava suoraan menettelyyn.

Hankitaanko paikalle tulkki, jos en puhu kieltä?

Jos epäiltyä pyydetään selittämään tapahtumia, poliisi hankkii tulkin, joka tulkkaa kysymykset ja vastaukset. Lopuksi tulkki tulkkaa kirjallisen kuulustelupöytäkirjan, ennen kuin epäiltyä pyydetään allekirjoittamaan se.

Missä vaiheessa voin keskustella asianajajan kanssa?

Epäilty voi kutsua asianajajan paikalle kuulusteluun. Asianajajan osallistuminen ei ole tässä vaiheessa pakollista, eikä asianajajaa nimitetä, jos epäilty ei ole ottanut yhteyttä asianajajaan itse. Epäilty voi kysyä asianajajalta neuvoa, muttei kuitenkaan sitä, miten vastata jo esitettyyn kysymykseen. Epäillyn on hankittava oma tulkki asianajajan ja epäillyn itsensä avuksi.

Pyydetäänkö minulta tietoja? Pitääkö minun antaa tietoja?

Tässä vaiheessa poliisi voi pyytää epäiltyä selittämään seikkoja, joita poliisi tutkii. Epäillyllä on velvollisuus antaa totuudenmukainen selitys. Epäilty voi kieltäytyä antamasta selitystä, jos hänellä (tai hänen sukulaisellaan) on riski joutua syytteeseen lausunnon perusteella. Epäilty voi kieltäytyä myös, jos hän joutuisi rikkomaan salassapitovelvollisuuden.

Entä jos sanon jotain, josta on minulle haittaa?

Tässä vaiheessa annettua lausuntoa käytetään vain sen ratkaisemiseen, nostetaanko syyte tiettyä henkilöä vastaan tietystä rikoksesta. Jos rikosoikeudenkäyntimenettely aloitetaan, lausunto katsotaan todistanlausunnoksi vain, jos se on annettu varhaisessa vaiheessa eikä sitä ole voitu toistaa myöhemmin. Se on myös pitänyt antaa tuomarin edessä. Muutoin lausunto on annettava uudelleen rikosoikeudenkäyntimenettelyn myöhemmässä vaiheessa (yleensä oikeudenkäynnissä).

Voinko ottaa yhteyttä perheenjäseneen tai ystävään?

Poliisi ilmoittaa epäillyn pyynnöstä yhdelle sukulaiselle tai ystävälle, että epäilty on pidätetty, edellyttäen ettei tästä ole haittaa poliisitutkinnalle eikä tämä ole ylivoimaisen hankalaa.

Voinko tavata tarvittaessa lääkärin?

Poliisi järjestää lääkärintarkastuksen ja hankkii lääkärinlausunnon epäillyn terveydentilasta, kun epäilty tulee kuulusteltavaksi tai hänet pidätetään. Epäilty on vapautettava välittömästi, jos lääkäri niin määrää, ja tarvittaessa poliisi vie epäillyn sairaanhoitolaitokseen.

Voinko ulkomaalaisena ottaa yhteyttä maani suurlähetystöön?

Ulkomaalainen voi vaatia oikeutta ottaa yhteyttä maansa suurlähetystöön ja keskustella lähetystön edustajan kanssa kahden missä tahansa rikosoikeudenkäyntimenettelyn vaiheessa.

Asun ulkomailla. Onko minun oltava läsnä tutkinnan aikana?

Tuomari voi määrätä, että ulkomaalaista kuullaan ennen maasta poistumista, jos tämä on oleellista asian kannalta ja tällä estetään todisteiden hävittäminen. Ulkomaalaista voidaan kuulla myös maasta poistumisen jälkeen, jos tätä pyydetään ulkomaalaisen asuinmaan asiasta vastaavilta viranomaisilta.

Voidaanko minut palauttaa kotimaahan?

Ei tässä vaiheessa.

Pidetäänkö minut vangittuna vai vapautetaanko minut?

Jos epäillyn läsnäolo on välttämätöntä, hänet viedään oikeuteen tai pidätetään. Jos syytettyä ei nosteta tai epäiltyä ei viedä oikeuteen 48 tunnin kuluttua pidättämisestä tutkintavankeutta koskevaa päätöstä varten, hänet on vapautettava.

Voinko poistua maasta tutkinnan aikana?

Kyllä.

Pyydetäänkö minulta sormenjäljet, DNA-näyte (esim. hius- tai sylkinäyte) tai muita ruumiinesteitä?

Epäillyltä voidaan ottaa sormenjäljet, DNA-näyte, verinäyte tai näyte biologisesta materiaalista. Myös hänen vartalonsa ulkomitat voidaan mitata tai hänelle voidaan tehdä ruumiintarkastus tai muu vastaava, jos tämä on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi tai sen tarkistamiseksi, onko epäillyn kehossa jälkiä rikoksesta, tai jos tätä vaaditaan todisteeksi.

Fyysinen vastustelu voidaan taltuttaa syyttäjän luvalla. Jos epäilty kieltäytyy, hänelle voidaan määrätä sakkorangaistus, jonka enimmäismäärä on 50 000 Tšekin korunaa.

Jos tällä tavoin hankittuja tietoja ei tarvita enää rikosprosessin myöhemmissä vaiheissa tai rikollisen toiminnan estämiseen, tutkimiseen ja paljastamiseen, ne tuhotaan.

Voinko tunnustaa syyllisyyteni kaikkiin syytteisiin tai osaan niistä ennen oikeudenkäyntiä?

Jos epäilty tunnustaa syyllisyytensä uskottavalla tavalla, sen perusteella voidaan nostaa rikossyyte tai päättää nopeutetusta menettelystä.

Saanko tietää, ketkä ovat todistaneet minua vastaan ja mitä todisteita minua vastaan on esitetty?

Rikosprosessin tässä vaiheessa epäillylle ei anneta mitään näistä tiedoista.

Pyydetäänkö rikosrekisteritietojani?

Kyllä. Poliisi hankkii jäljennöksen rikosrekisteriotteesta.

Syyttämispäätös ja rikostutkinta (2)

Tämän vaiheen tarkoitus

Rikostutkinnan aikana poliisi etsii ja tutkii asian kannalta merkityksellisiä todisteita. Poliisi etsii sekä syytettyä puoltavia että tämän vastaisia todisteita.

Rikostutkinnan määräaika

Määräaika on kaksi, kolme tai kuusi kuukautta asian vakavuuden mukaan. Syyttäjä voi jatkaa määräaikaa poliisin esittämien kirjallisten syiden perusteella. Syyttäjän on kuitenkin tarkistettava syyt jokaisessa tapauksessa vähintään kerran kuussa.

Poliisin on toimittava mahdollisimman nopeasti. Jos viivästyksestä aiheutuu syytetylle haittaa, syytetty voi pyytää syyttäjää ratkaisemaan ongelman. Jos viivästys johtuu syyttäjistä, syytetty voi pyytää hänen esimiestään ratkaisemaan ongelman.

Syytetty voi vaatia myös korvauksia prosessin viivästyisestä johtuvista muista kuin varallisuusvahingoista tai vahingonkorvauksia. Tuomioistuimien ottaa tässä vaiheessa tapahtuneet viivästykset huomioon rangaistusta määrätessään.

Mitä tietoja minulle annetaan siitä, mitä tapahtuu?

Syytetylle annetaan päätös rikossyytteen nostamisesta. Syyte sisältää kuvauksen rikoksesta, josta syytettyä syytetään, sekä sen oikeudellisesta perustasta ja perusteista. Syytetty voi vastustaa tätä päätöstä kolmen päivän kuluessa. Syyttäjä tekee päätöksen syytetyin vastalauseesta.

Syytetylle tai tämän puolustusasianajajalle kerrotaan rikostutkintamenettelyistä, ja syytetyllä on oikeus osallistua niihin asianajajansa välityksellä, esittää todistajille kysymyksiä ja ehdottaa näyttöä. Syytetyn ja tämän puolustusasianajajan oikeus tutustua aineistoon rikostutkinnan aikana saatetaan evätä, jos tähän on lailliset perusteet.

Hankitaanko paikalle tulkki, jos en puhu kieltä?

Jos epäilty ei puhu tšekkiä, hänelle hankitaan kuulustelun ajaksi hänen osaamansa kielen tai hänen äidinkieltensä tulkki.

Tulkki voidaan hankkia paikalle myös rikostutkintamenettelyjen aikana. Tässä vaiheessa poliisi antaa syytetyn osallistua ja esittää halutessaan kysymyksiä.

Syytetty voi saada pyynnöstä kirjallisen käännöksen syytteen nostamispäätöksestä, tutkintavankeuspäätöksestä tai rikossyytteen nostamisen ehdollista lykkäämistä koskevasta päätöksestä.

Missä vaiheessa voin keskustella asianajajan kanssa?

Syytetty voi keskustella asianajajan kanssa missä vaiheessa tahansa, ja keskustelujen luottamuksellisuus on varmistettava. Tulkki hankitaan paikalle, jos asianajaja sitä pyytää. Syytetty voi valita asianajajan itse (ks. [tietosivu 1](#)).

Pyydetäänkö minulta tietoja? Pitääkö minun antaa tietoja?

Syytetyllä on oikeus ilmaista mielipiteensä asiasta, ja hänellä on myös oikeus vaieta.

Voinko valittaa esitutkinnan suorittavasta poliisista, syyttäjistä tai tuomarista?

Valituksen voi esittää poliisista tai syyttäjistä sekä pöytäkirjan kirjurista, ehdonalaisvalvojasta, oikeuden sihteeristä, oikeuden asiantuntijasta, tulkista ja myös tuomarista, jos uskoo näiden olevan puolueellisia, eli jos uskoo, että näillä henkilöillä on henkilökohtainen eturistiriita asiassa tai suhteessa johonkin asianosaiseen tai heidän edustajaansa, eivätkä nämä tästä syystä voi tehdä puolueettomia päätöksiä.

Yleensä henkilö katsotaan puolueelliseksi myös, jos hän on osallistunut jo prosessiin eri tehtävässä. Esimerkiksi tuomari ei voi antaa tuomiota syyllisyydestä ja päättää rangaistuksesta, jos sama tuomari on jo päättänyt valmisteluvaiheessa tutkintavankeudesta tai puhelimen salakuuntelusta.

Ensimmäisenä valituksesta tekee päätöksen se henkilö, jonka puolueellisuutta on vastustettu.

Jos syytetty ei ole tyytyväinen päätökseen, hän voi valittaa kyseisen henkilön päätöksestä kolmen päivän kuluessa, jonka jälkeen ylempi viranomainen ratkaisee asian. Puolueellisen henkilön prosessissa tekemiä päätöksiä ei voida ottaa huomioon rikosoikeudenkäyntimenettelyssä.

Entä jos sanon jotain, josta on minulle haittaa?

Kaikkea syytetyn sanomaa voidaan käyttää joko hänen edukseen tai häntä vastaan. Tässä vaiheessa annettua lausuntoa voidaan käyttää todisteena.

Voinko ottaa yhteyttä perheenjäseneen tai ystävään?

Poliisi päättää, voiko epäilty ottaa yhteyttä perheeseensä tai ystäviinsä esitutkinnan, pidätyksen ja tutkintavankeuden aikana. Tutkintavangilla on oikeus kirjoittaa kirjeitä. Tutkintavangin kirjeet luetaan Tšekin rikosseuraamuslaitoksessa (Vězeňská služba **České republiky**), koska vanki voi yrittää vaikuttaa todistajiin. Myös syyttäjä lukee kirjeet ja voi poistaa niistä osia.

Vankilassa on oikeus vierailijoihin kerran kahdessa viikossa, mutta tutkintavangilla joku on läsnä vierailujen aikana, koska tutkintavanki saattaisi vaikuttaa todistajiin.

Voinko tavata tarvittaessa lääkärin?

Tutkintavanki tapaa vankilalääkärin, jolla on velvollisuus antaa vangille asianmukaista lääketieteellistä hoitoa. Jos epäilty viedään kuulusteltavaksi tai vangitaan, lisätietoja löytyy [#Podstránka_1täältä](#).

Voinko ulkomaalaisena ottaa yhteyttä maani suurlähetystöön?

Kyllä, missä tahansa rikosoikeusmenettelyn vaiheessa. Tapaamiset lähetystön virkamiehen kanssa ovat luottamuksellisia. Tuomioistuimien ilmoittaa tutkintavangin suostumuksella lähetystöön tutkintavankeudesta.

Asun ulkomailla. Onko minun oltava läsnä rikostutkinnan aikana?

Ulkomaalaisen läsnäolo ei ole välttämätöntä, jos esitutkinta on suoritettu eikä ulkomaalainen halua olla läsnä rikostutkinnassa. Jos ulkomaalaisen pelätään pakenevan, hänet määrätään tutkintavankeuteen tai päästetään vapaaksi hänen annettuaan kirjallisen lupauksen palata, kun hänet haastetaan oikeuteen.

Voidaanko minut palauttaa kotimaahan?

Kyllä, jos edellytykset, jotka koskevat luovuttamista tai siirtämistä syytteen ajamiseksi tai rangaistuksen suorittamiseksi toisessa maassa, täyttyvät eikä tällaista menettelyä ole suljettu pois laissa.

Voinko poistua maasta rikostutkinnan aikana?

Kyllä, mutta epäilyllä on oltava voimassa oleva postiosoite tai hänen on oltava muutoin yhteydessä rikosprosessista vastaavien viranomaisten kanssa. Muutoin hänet voidaan pidättää ja määrätä tutkintavankeuteen.

Pyydetäänkö minulta sormenjäljet, DNA-näyte (esim. hius- tai sylkinäyte) tai muita ruumiinnesteitä? Tehdäänkö minulle ruumiintarkastus?

Kyllä, jos tämä on tarpeen. Epäilyllä on velvollisuus noudattaa tällaista vaatimusta.

Voidaanko kodissani, liiketiloissani tai esimerkiksi autossani tehdä kotietsintä?

Kyllä. Kotietsintä voidaan tehdä kotona tuomarin määräyksestä. Muissa tiloissa kotietsintä voidaan tehdä syyttäjän tai poliisin määräyksestä.

Voinko tunnustaa syyllisyyteni kaikkiin syytteisiin tai osaan niistä ennen oikeudenkäyntiä?

Kyllä, poliisin suorittaman esitutkinnan aikana.

Voiko syyte muuttua ennen oikeudenkäyntiä?

Ei. Vain syytteen oikeudellista kuvausta voidaan muuttaa. Eri teosta syyttäminen on aloitettava uudella syyttämispäätöksellä.

Voidaanko minua syyttää rikoksesta, josta minua on jo syytetty toisessa jäsenvaltiossa?

Kyllä, paitsi silloin, jos toisessa jäsenvaltiossa käyty oikeudenkäynti päättyi tuomiolauselman antamiseen, keskeytettiin, päättyi hyväksyntään tai sovintoratkaisuun tai siirrettiin käsiteltäväksi rikkomuksena eikä rikoksena.

Saanko tietää, ketkä todistavat minua vastaan?

Syytetty saa selville todistajien henkilöllisyyden ja heidän todistajanlausuntojensa sisällön tutkimalla rikostutkinta-aineiston tai siten, että syytetty tai hänen puolustusasianajajansa on läsnä todistajien kuulemisessa. Syytetylle ei paljasteta salassa pidettävien todistajien henkilöllisyyttä.

Saanko tietää, mitä muita todisteita minua vastaan on esitetty?

Kyllä, heti kun epäilty ja hänen puolustusasianajajansa saavat tutustua rikostutkinta-aineistoon.

Pyydetäänkö rikosrekisteritietojani?

Kyllä.

Tutkintavankeus (3)

Määrätäänkö minut tutkintavankeuteen vai vapautetaan minut?

Vain syytetty henkilö voidaan määrätä pidettäväksi tutkintavankeudessa.

Tuomioistuimien päättää tutkintavankeudesta, jos syytetty luovutetaan oikeuteen ja pyyntö tutkintavankeuteen määräämisestä esitetään 48 tunnin tai 24 tunnin kuluessa pidätyksestä.

Tutkintavankeuden perusteita voivat olla seuraavat:

- syytetty voi pakoilla syytettä tai tuomiota (tutkintavankeus pakoilun varalta)
- syytetty voi häiritä tutkintaa esimerkiksi vaikuttamalla todistajiin (tutkintavankeus häirinnän varalta)
- syytetty voi saattaa päätökseen aloittamansa rikoksen tai tehdä uuden (tutkintavankeus rikoksen estämisen varalta).

Jos tutkintavankeudelle ei ole perusteita tai perusteet lakkaavat olemasta, syytetty vapautetaan syyttäjän päätöksellä.

Tutkintavanki on vapautettava myös sen jälkeen, kun lain mukainen määräaika umpeutuu. Häirinnän varalta määrättävän tutkintavankeuden määräaika on kolme kuukautta. Pakoilun varalta ja rikoksen estämisen varalta määrättävän tutkintavankeuden määräaika on yksi vuosi, jos mahdollinen tuomio on enintään viisi vuotta; kaksi vuotta, jos tuomio voi olla kovempi; kolme vuotta erityisen vakavissa rikoksissa ja neljä vuotta, jos rikoksesta voidaan määrätä poikkeuksellinen rangaistus.

Näistä määräajoista vain yksi kolmannes voi kuluu valmistelun aikana ja kaksi kolmannesta on varattu tuomioistuimessa tapahtuvaa oikeudenkäyntiä varten.

Tutkintavankeudessa pitämisen perusteita tarkistetaan jatkuvasti. Syyttäjän on tehtävä uusi päätös sen jälkeen, kun syytetty on ollut tutkintavankeudessa kolme kuukautta, sekä 30 päivän kuluttua syytteen nostamisesta ja aina kolmen kuukauden välein siitä, kun edellinen päätös on tullut voimaan.

Miten pääsen vapaaksi tutkintavankeudesta?

Tutkintavangilla on aina oikeus pyytää vapauttamista neljäntoista päivän kuluttua edellisen tutkintavankeutta koskevan päätöksen voimaantulosta. Jos tutkintavanki pystyy kuitenkin esittämään uusia perusteita pyynnölleen, vapauttamista voi pyytää milloin tahansa.

Tutkintavangilla on oikeus ehdottaa, että pakoilun tai rikoksen estämisen varalta määrätty tutkintavankeus korvataan

- kirjallisella lupauksella, jossa syytetty lupaa viettää lainkuuliaista elämää ja saapua pyydettyä oikeuteen
- tuomioistuimen määräämillä rahamääräisillä takuilla
- ehdonalaisvalvojan valvonnalla
- kansalaisjärjestön tai muun luotettavan henkilön takauksella.

Jos kyseessä on häirinnän varalta määrätty tutkintavankeus, rahamääräisiä takuita ei hyväksytä tietyissä laissa määritetyissä rikoksissa. Myös joku muu henkilö voi maksaa takuut.

Valmistelun päätteeksi tehtävä päätös – syyte (4)

Tämän vaiheen tarkoitus

Rikostutkinta päättyy tähän vaiheeseen ja syyttäjä päättää, miten seuraavaksi menetellään:

- siirretäänkö asia toiselle viranomaiselle
- keskeytetäänkö syytteen ajaminen
- keskeytetäänkö syytteen ajaminen ehdollisesti
- hyväksytäänkö sovintoratkaisu vai
- nostetaan syyte tuomioistuimessa.

Mitä tietoja minulle annetaan siitä, mitä tapahtuu?

Syytetylle toimitetaan syyttäjän päätös eli syyte. Syytetyllä on oikeus vastustaa

- syytteen nostamista häntä vastaan
- rikossyytteen ajamisen lykkäämistä
- rikossyytteen ajamisen ehdollista lykkäämistä ja
- sovintoratkaisua.

Päätöksen syytetyn esittämästä vastustuksesta tekee syyttäjän esimies.

Hankitaanko paikalle tulkki, jos en puhu tšekkiä?

Ks. kohta [Syyttämispäätös ja rikostutkinta \(2\)](#).

Missä vaiheessa voin keskustella asianajajan kanssa?

Ks. kohta [#Podstránka_2Syyttämispäätös ja rikostutkinta \(2\)](#).

Määrätäänkö minut tutkintavankeuteen vai vapautetaan minut?

Jos tutkintavankeuden perusteet jatkuvat eikä lain mukainen tutkintavankeuden määräaika ole kulunut umpeen, syytteen nostaminen ei vaikuta tutkintavankeuden keston.

Voiko syyte muuttua ennen oikeudenkäyntiä?

Syytteen ja syyttäjän päätöksen on perustuttava tässä vaiheessa tosiseikkoihin, jotka antavat aiheen syytteen nostamiseen. Syytteen oikeudellista kuvausta voidaan kuitenkin muuttaa, jos tämä on syyttäjän mielestä aiheellista.

Voidaanko minut tuomita ja rangaistus määrätä ilman oikeudenkäyntiä?

Vähemmän vakavissa asioissa tuomari voi antaa rikosseuraamusmääräyksen, jossa todetaan syytetyn syyllisyys ja määrätään rangaistus ilman suullista käsittelyä.

Rikosseuraamusmääräyksessä voidaan määrätä

- vuoden pituinen ehdollinen vankeusrangaistus tai kotiaresti
- yhdyskuntapalvelua
- tietyn toiminnan harjoittamisen kieltä viideksi vuodeksi
- sakkorangaistus
- enintään viiden vuoden pituinen oleskelukieltä
- enintään viiden vuoden pituinen maasta karkotus
- muu vastaava rangaistus.

Jos määräystä ei vastusteta kahdeksan päivän kuluessa sen vastaanottamisesta, se tulee voimaan ja on pantavissa täytäntöön. Jos määräystä vastustetaan määräajan kuluessa tai sitä ei saada toimitettua, järjestetään oikeudenkäynti. Ks. [tietosivu 3](#).

Saanko tietää, mitä todisteita minua vastaan on esitetty?

Syyte sisältää todisteet, jotka syyttäjä esittää oikeudenkäynnissä. Rikostutkinta-aineistossa voi olla lisää todisteita tai niitä voi ilmetä asian suullisessa käsittelyssä.

Pyydetäänkö rikosrekisteritietojani?

Rikosrekisteriote on jo osana aineistoa.

Nopeutettu valmistelu (5)

Tämän vaiheen tarkoitus

Nopeutettu valmistelu voidaan suorittaa, jos epäilty saadaan kiinni rikospaikalta itse teossa sellaisesta rikoksesta, josta hänelle voitaisiin tuomita alle kolmen vuoden vankeusrangaistus, tai kun on todennäköistä, että oikeudenkäynti tapahtuu kahden viikon kuluessa.

Tässä menettelyssä poliisi ilmoittaa epäillylle rikoksesta, josta häntä epäillään, mutta syyttämispäätöstä ei tehdä. Jos nopeutettu valmistelu päättyy kahden viikon kuluessa, syyttäjä voi esittää tuomioistuimelle pyynnön rikoksen tekijän rankaisemiseksi.

Mitä tietoja minulle annetaan siitä, mitä tapahtuu?

Epäillylle kerrotaan tarkat tiedot epäilystä rikoksesta viimeistään, kun hänen kuulustelunsa alkaa. Epäillylle annetaan tietoa tämän oikeuksista.

Hankitaanko paikalle tulkki, jos en puhu kieltä?

Kyllä. Läsnä on tulkki, joka puhuu epäillyn osaamaa kieltä tai tämän äidinkieltä. Kirjallinen rangaistuspyyntö käännetään.

Missä vaiheessa voin keskustella asianajajan kanssa?

Missä vaiheessa tahansa, jos epäilty valitsee asianajajan. Jos epäiltyä ei vapauteta kuulustelun jälkeen, tuomioistuin nimittää asianajajan, ellei hänellä sellaista ole.

Pyydetäänkö minulta tietoja? Pitääkö minun antaa tietoja?

Ks. kohta [Syyttämispäätös ja rikostutkinta \(2\)](#).

Entä jos sanon jotain, josta on minulle haittaa?

Epäillyn tilanne voi pahentua, ja sanomiset voivat johtaa syyllisyyden toteamiseen.

Voinko ottaa yhteyttä perheenjäseneen tai ystävään? Voinko tavata tarvittaessa lääkärin?

Ks. kohta [Syyttämispäätös ja rikostutkinta \(2\)](#).

Voinko ulkomaalaisena ottaa yhteyttä maani suurlähetystöön?

Ks. kohta [Syyttämispäätös ja rikostutkinta \(2\)](#).

Asun ulkomailla. Onko minun oltava läsnä rikostutkinnan aikana?

Jos epäilty vapautetaan, läsnäolo ei ole välttämätöntä. On kuitenkin hyvä pysyä yhteydessä rikosprosessista vastaaviin viranomaisiin ja antaa voimassa oleva postiosoite, jottei poissaoloa katsota pakoiluksi, josta voidaan määrätä rangaistus.

Voidaanko minut palauttaa kotimaahan?

Kyllä, jos tuomioistuin päättää, että sinut karkotetaan maasta rangaistuksena.

Määrätäänkö minut tutkintavankeuteen vai vapautetaanko minut?

Jos tutkintavankeuden perusteet ovat olemassa, epäilty määrätään tutkintavankeuteen. Ks. [Tutkintavankeus \(3\)](#).

Pyydetäänkö minulta sormenjäljet, DNA-näyte (esim. hius- tai sylkinäyte) tai muita ruumiinnesteitä? Tehdäänkö minulle ruumiintarkastus? Voidaanko kodissani, liiketiloissani tai esimerkiksi autossani tehdä kotietsintä?

Ks. kohta [#Podstránka_2Syyttämispäätös ja rikostutkinta \(2\)](#).

Voinko tunnustaa syyllisyyteni kaikkiin syytteisiin tai osaan niistä ennen oikeudenkäyntiä?

Kyllä, ensimmäisen kuulustelun aikana tai kun tuomioistuin kuulee epäiltyä nopeutetussa menettelyssä.

Voiko syyte muuttua ennen oikeudenkäyntiä?

Syytteeseen ei voida lisätä uusia tosiseikkoja. Oikeudellista perustaa voidaan kuitenkin muuttaa.

Voidaanko minua syyttää rikoksesta, josta minua on jo syytetty toisessa jäsenvaltiossa?

Ks. kohta [Syyttämispäätös ja rikostutkinta \(2\)](#). [#Podstránka_2](#)

Saanko tietää, ketkä todistavat minua vastaan ja mitä muita todisteita minua vastaan on esitetty?

Kyllä, kun rikostutkinta-aineisto annetaan tutustuttavaksi (tavallisesti nopeutetun menettelyn alussa) tai esitutkintamenettelyjen aikana, jos epäilty on läsnä.

Pyydetäänkö rikosrekisteritietojani?

Kyllä.

Linkkejä

[Rikosprosessilaki](#)

[Oikeusministeriö](#)

[Yleistä oikeustietoa](#)

[Rikoslaki](#)

[Tšekin tasavallan poliisista annettu laki N:o 273/2008](#)

[24.4.1963 tehty konsulisuhteita koskeva Wienin yleissopimus](#)

[Henkilötietosuojalaki N:o 101/2000 Sb.](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 03/07/2019

3 – Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana

Tällä sivulla kerrotaan vastaajan oikeuksista oikeudenkäynnin aikana.

Perusoikeudet

Rikosoikeudenkäynnin aikana vastaajalla on oikeus

- odottaa rikosprosessista vastaavien viranomaisten työskentelevän mahdollisimman nopeasti ja noudattavan täysimääräisesti vastaajan oikeuksia ja perusvapauksia.
- pyytää, että rikosprosessista vastaavat viranomaiset toimivat niin, ettei asianmukaisen ratkaisun kannalta oleellisista tosiseikoista jää varteenotettavaa epäilystä. Viranomaisten on arvioitava yhtä huolellisesti vastaajan eduksi esitettyjä todisteita kuin häntä vastaan esitettyjä.
- saada rikosprosessista vastaavilta viranomaisilta ohjeita vastaajan oikeuksista ja saada tilaisuus käyttää kyseisiä oikeuksia täysimääräisesti.
- ilmaista mielipiteensä kaikista häntä vastaan esitetystä syyteistä ja niiden tueksi esitetystä todisteista.
- kieltäytyä todistamasta.
- tutkia asiakirjat, saada niistä otteita ja tehdä muistiinpanoja sekä ottaa kopioita omalla kustannuksella.
- osallistua asian käsittelyyn oikeudenkäynnin aikana sekä muutoksenhaun julkisissa istunnoissa.
- antaa loppulausunto oikeudenkäynnin aikana sekä muutoksenhaun julkisessa istunnossa ja esittää viimeinen pyyntö.
- esittää puolustusta tukevat seikat ja todisteet.
- esittää pyyntöjä (todisteiden tutkimisesta ja päätösmenetelmistä) ja esittää hakemuksia.
- vaatia oikaisua (tavanomainen eli kantelu, valitus, vastalause ja poikkeuksellinen pyyntö oikeudenkäynnin uusimisesta), panna vireille kantelu lain rikkomisesta ja hakea muutosta.
- valita puolustusasianajaja (jos vastaaja ei valitse asianajajaa itse, valinnan voi tehdä perheenjäsen tai muu osallisena oleva henkilö) ja pyytää tältä neuvoa jopa niiden toimien yhteydessä, jotka suorittaa vain rikosprosessista vastaava viranomainen.
- keskustella puolustusasianajajan kanssa kahden, jos vastaaja on tutkintavankeudessa tai suorittaa vankeusrangaistusta.
- pyytää, että vastaajaa kuulustellaan puolustusasianajajan läsnä ollessa ja että puolustusasianajaja osallistuu valmistelun muihin vaiheisiin.
- käyttää äidinkieltään tai muuta osaamansa kieltä rikosprosessista vastaavien viranomaisten edessä, jos vastaaja ilmoittaa, ettei osaa tšekkiä.

Oikeudenkäynti tuomioistuimessa

Syyteen alustava käsittely

Jos syyte nostetaan, oikeuden puheenjohtajana toimiva tuomari tutkii syyteen ja päättää, tarvitaanko alustavaa käsittelyä vai voidaanko oikeudenkäynti määrätä.

Syyteen alustavan käsittelyn päätteeksi tuomioistuin voi tehdä päätöksen

- asian siirtämisestä tuomioistuimen toimivaltaa koskevan ratkaisun tekemiseksi
- asian siirtämisestä toiselle viranomaiselle (jos kyseessä ei ole rikos vaan rikkomus tms.)
- syyteen käsittelyn lopettamisesta
- syyteen käsittelyn lykkäämisestä

- asian palauttamisesta syyttäjälle lisätutkintaa varten
- syytteen käsittelyn ehdollisesta lykkäämisestä tai sovinnon hyväksymisestä.

Missä oikeudenkäynti pidetään?

Rikoksen vakavuuden mukaan ensimmäisen oikeusasteen oikeudenkäynti pidetään siinä piirituomioistuimessa (okresní soud) tai alueoikeudessa (*krajský soud*), jolla on toimivalta paikassa, jossa rikos on tehty, jossa syytetty asuu tai jossa rikos paljastui.

Onko oikeudenkäynti julkinen?

Kyllä, oikeudenkäynti on julkinen. Joissakin tapauksissa yleisöä ei välttämättä päästetä paikalle.

Kuka ratkaisee asian?

Asian ratkaisee joko yksi tai useampi tuomari.

Voinko esittää vastalauseen tuomarista?

Kyllä, ks. [tietosivu 2](#).

Voivatko syytteet muuttua oikeudenkäynnin aikana?

Oikeudenkäynti pidetään ainoastaan syytteessä kuvatun teon ratkaisemiseksi. Jos käy kuitenkin ilmi, että vastaaja on suorittanut muitakin tekoja, syytteen alustavan käsittelyn aikana tai oikeudenkäynnin lopussa voidaan päättää, että asia palautetaan syyttäjälle lisätutkimuksia varten.

Tarkistettu syyte sisältää uudet väitteet. Tuomioistuin voi ratkaista, onko teosta, josta vastaajaa syytetään, nostettava lievemmat vai raskaammat syytteet kuin syyttäjä on nostanut.

Entä jos tunnustan syyllisyyteni kaikkiin syytteisiin tai osaan niistä oikeudenkäynnin aikana?

Vaikka vastaaja tunnustaisi syyllisyytensä, tuomioistuin kuitenkin jatkaa vastaajan eduksi puhuvien henkilöiden esittämien todisteiden tutkimista ja arviointia.

Mitkä ovat oikeuteni oikeudenkäynnin aikana?

Ks. kohta "[Perusoikeudet](#)" tämän sivun alussa. Yksittäisissä prosesseissa vastaajalla voi olla myös muita erityisiä oikeuksia.

Onko minun oltava läsnä oikeudenkäynnissä? Voidaanko oikeudenkäynti pitää ilman minua?

Oikeudenkäynti voidaan pitää vastaajan poissa ollessa, paitsi jos

- vastaaja on tutkintavankeudessa
- vastaaja suorittaa vankeusrangaistusta
- asia koskee rikosta, josta vastaajalle voidaan määrätä yli viiden vuoden vankeusrangaistus. Vastaajan ei kuitenkaan tarvitse olla läsnä oikeudenkäynnissä edes tämältyyppisessä asiassa, jos vastaaja pyytää tuomioistuinta pitämään oikeudenkäynnin hänen poissa ollessaan.

Jos puolustus on välttämätöntä (ks. [tietosivu 1](#)), oikeudenkäyntiä ei voida pitää, ellei puolustusasianajaja ole läsnä.

Jos asun toisessa jäsenvaltiossa, voinko osallistua videoneuvottelun välityksellä?

Oikeudenkäyntiin ei ole mahdollista osallistua videoneuvottelun välityksellä.

Olenko läsnä koko oikeudenkäynnin ajan?

Vastaaja on läsnä koko oikeudenkäynnin ajan. Vastaajan ei tarvitse olla läsnä oikeudenkäynnin ulkopuolella tapahtuvissa menettelyissä, mutta vastaajalla tai hänen puolustusasianajajallaan on oikeus osallistua näihin menettelyihin, jos vastaaja haluaa.

Hankitaanko paikalle tulkki, jos en ymmärrä, mitä tapahtuu?

Kyllä. Ks. kohta "[Perusoikeudet](#)" tämän sivun alussa.

Onko minulla pakko olla asianajaja? Hankitaanko minulle asianajaja? Voinko vaihtaa asianajajaa?

Rikosprosessilaissa luetellaan tapaukset, joissa puolustus on välttämätöntä. Ks. [tietosivu 1](#).

Voinko puhua oikeudenkäynnissä ja pitääkö minun puhua oikeudenkäynnissä?

Oikeudenkäynnissä vastaajalla on oikeus puolustukseen eli oikeus puolustaa itseään tai oikeus puolustautumiseen puolustusasianajajan avulla. Tuomioistuin antaa koko oikeudenkäynnin ajan vastaajan tai tämän puolustusasianajajan ilmaista mielipiteensä kaikista prosessin vaiheista. Vastaajan ei tarvitse käyttää puolustautumisoikeuttaan, ja hän voi kieltäytyä todistamasta.

Mitä seuraa, jos en kerro totuutta oikeudenkäynnin aikana?

Syytetyllä ei ole velvollisuutta kertoa totuutta oikeudessa. Jos syytetty kuitenkin kertoo tahallaan asioita totuudenvastaisesti saadakseen syytteen kohdistumaan johonkuhun toiseen, häntä voidaan syyttää myöhemmin kunnianloukkauksesta.

Mitkä ovat oikeuteni minua vastaan esitettävään todistusaineistoon nähden?

Vastaajalla on oikeus ilmaista mielipiteensä todisteista ja ehdottaa lisätodisteita tai puolustusta tukevia todisteita.

Vastaajalla on mahdollisuus ilmaista loppulausunnossa mielipiteensä todistusaineistosta, kun jokainen todiste on tutkittu.

Millaisia todisteita voin esittää omasta puolestani? Missä olosuhteissa?

Oman lausuntonsa lisäksi vastaaja voi esittää todisteita, jotka voivat osoittaa syyllisyyden vääräksi tai lieventävät syyllisyyttä, mukaan luettuina todistajien kuuleminen, todisteiden kyseenalaistaminen, todistajien tunnistaminen, rikospaikan rekonstruktio, asiantuntijoiden kuuleminen, asiakirjatodisteet, kotietsintä jne.

Vastaajalla on oikeus ehdottaa tuomioistuimelle tällaisia todisteita tutkittavaksi. Tuomioistuin päättää, tutkitaanko ne vai ei. Kun puheenjohtajana toimiva tuomari julistaa todistelun päättyneeksi, oikeudenkäynnissä ei voida enää esittää lisätodisteita.

Voinko käyttää yksityisetsivää todisteiden hankkimisessa?

Yksityisetsivän palvelujen käyttö on mahdollista. Etsivän on kuitenkin toimittava lakia noudattaen, jotta hankittuja todisteita voidaan käyttää oikeudenkäynnissä. Yksityisetsivä ei saa vaikuttaa todistajiin.

Voinko pyytää todistajia puhumaan edukseni?

Vastaaja voi ehdottaa, että tiettyä henkilöä kuullaan, jos henkilön esittämistä todisteista on vastaajan mielestä hänelle etua. Vastaaja ei saa kuitenkaan vaikuttaa todistajiin.

Otetaanko rikosrekisteritietoni huomioon oikeudenkäynnissä?

Vastaajan rikosrekisteri voidaan ottaa huomioon tuomitsemisen yhteydessä edellyttäen, ettei tuomio ole vanhentunut.

Mitä tapahtuu oikeudenkäynnin päättyttyä?

Oikeudenkäynti voi päättyä seuraavasti:

- Asia voidaan palauttaa syyttäjälle lisätutkintaa varten.
- Jos teko ei ole rikos mutta se voisi olla rikkomus, asia voidaan siirtää. Rikossyytteen käsittely voidaan lopettaa.
- Rikossyytteen käsittely voidaan lopettaa ehdollisesti tai sovintoratkaisu voidaan hyväksyä.
- Tuomioistuin voi todeta vastaajan syylliseksi tai syyttömäksi.

Tuomiot ja asianomistajan oikeudet

Minkä tuomion voin saada?

Rikoslain mukaisesti rikoksen tekijälle voidaan määrätä seuraavia rangaistuksia:

- vankeus, joka voi olla ehdoton, ehdollinen tai valvotusti ehdollinen, ellei laissa nimenomaisesti muuta säädetä. Myös poikkeuksellinen rangaistus on mahdollinen. Tällöin kyse on 20–30 vuoden vankeusrangaistuksesta tai elinkautisesta.
- kotiaresti
- yhdyskuntapalvelu
- omaisuuden menettäminen
- rahamääräinen sakko
- esineen tai muun varallisuuden menettäminen
- tietyn toiminnan kieltäminen

- oleskelukielto
- kielto osallistua urheilu- tai kulttuuritapahtumiin tai muihin sosiaalisiin tapahtumiin
- arvonimien tai merkkien menettäminen
- sotilasarvon menettäminen
- karkotus.

Mikä on rikoksen uhrin (asianomistajan) rooli oikeudenkäynnissä?

Asianomistajalla eli rikoksen uhrilla, jolle on aiheutunut rikoksesta omaisuus- tai henkilövahinko tai muu vahinko, on oikeus

- olla asiamiehen edustama. Jos rikoksen uhri osoittaa olevansa varaton, asianajaja voi antaa maksutonta oikeusapua
- pyytää lisätodisteita
- tutkia asiakirjoja
- osallistua oikeudenkäyntiin ja muutoksenhaun julkiseen istuntoon
- ilmaista mielipiteensä asiasta ennen oikeudenkäynnin päättymistä
- vaatia syytetyltä korvausta, jos rikoksen uhrilla on lain mukaan oikeus vahingonkorvaukseen ja syytetty tuomitaan syylliseksi. Vaatimus on esitettävä viimeistään ennen todistelun alkamista oikeudenkäynnissä.
- pyytää välitöntä tietoa syytetyn vapauttamisesta, pakenemisesta tai muusta vastaavasta tilanteesta, jos rikoksen uhri saattaa olla vaarassa syytetyn tai tuomitun päästessä vapaaksi.

Linkkejä

[Oikeusministeriö](#)

[Yleistietoa rikosoikeudesta](#)

[Rikoksen uhreille tarjottava apu](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 03/07/2019

4 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päätyttyä

Voinko hakea muutosta tuomioon?

Vastaaja voi hakea muutosta asiassaan annettuun tuomioon, jos tuomioperusteissa on suoraan vastaajaan liittyviä virheitä. Vastaaja voi hakea muutosta syyllisyyden toteamiseen, määrättyyn rangaistukseen ja/tai asetettuihin korvauksiin taikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen koko ratkaisuun. Vastaajan on haettava muutosta

- kirjallisesti
- tuomion antaneesta tuomioistuimesta
- kahdeksan päivän kuluessa tuomiojäljennöksen toimittamisesta (jos jäljennös toimitetaan sekä vastaajalle että tämän puolustusasianajajalle, määräaika lasketaan myöhemmän toimituspäivän mukaan).

Muutoksenhakemuksesta on käytävä selvästi ilmi, mihin tuomion seikkoihin muutosta haetaan ja mitä erityisiä virheitä tuomiossa ja /tai sitä edeltävissä menettelyissä on tapahtunut. Vastaaja voi hakea muutosta myös ilman erityisiä perusteita toimittamalla hakemuksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen puheenjohtajana toimineelle tuomarille ja pyytämällä häntä pidentämään tietyllä perusteella tapahtuvan muutoksenhaun määräaikaa.

Millaisia muutoksenhaun perustelut voivat olla?

Vastaaja voi hakea muutosta tuomioistuimissa olleiden suoraan vastaajaan liittyvien virheiden vuoksi tai siksi, ettei tiettyä perustetta sisällytetty tuomioon. Muutosta voi hakea myös uusien tosiseikkojen ja todisteiden perusteella.

Mitä tapahtuu, jos haen muutosta tuomioon?

Tuomio ei tule voimaan eikä täytäntöönpanokelpoiseksi, ennen kuin muutoksenhakutuomioistuin on tehnyt ratkaisunsa. Jos vastaaja on tutkintavankeudessa, häntä ei vapauteta automaattisesti pelkästään sen vuoksi, että hän on hakenut muutosta.

Mitä muutoksenhakukäsittelyssä tapahtuu?

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii, sisältääkö vastaajan muutoksenhakemus kaikki tarvittavat tiedot. Ellei, tuomioistuin pyytää vastaajaa ja tämän puolustusasianajajaa korjaamaan puutteet viiden päivän kuluessa (kahdeksan päivän kuluessa, jos vastaajalla ei ole puolustusasianajajaa, jolloin oikeuden puheenjohtajana toimiva tuomari antaa ohjeet suoraan vastaajalle).

Jäljennös muutoksenhakemuksesta ja sen perusteista toimitetaan muille asianosaisille, ja koko aineisto esitetään muutoksenhakutuomioistuimelle.

Alueellinen ylioikeus (*vrchní soud*) ratkaisee piirituomioistuimen (*krajský soud*) tuomiota koskevan muutoksenhakemuksen, ja korkein oikeus (*nejvyšší soud*) ratkaisee alueoikeuden (*okresní soud*) tuomiota koskevan muutoksenhakemuksen.

Kun asian käsittely alkaa muutoksenhakutuomioistuimessa, valituksenalainen tuomio esitellään ja asiasta toimitetaan lausunto.

Sitten vastaaja esittelee ja perustelee muutoksenhakemuksensa. Jos vastaaja tai hänen puolustusasianajajansa ei ole läsnä, tämän tekee oikeuden puheenjohtajana toimiva tuomari.

Tämän jälkeen syyttäjät ja henkilöt, johon muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisu voi vaikuttaa suoraan, esittävät perustelunsa.

Kun vaatimukset on esitetty, muutoksenhakutuomioistuin tutkii muutoksenhakemuksen ratkaisemisen kannalta välttämättömät todisteet, ellei todisteiden tarkastelu osoittaudu niin laajaksi, että se tarkoittaisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen aiemman työn toistamista.

Muutoksenhakutuomioistuin voi

- hylätä muutoksenhakemuksen julkisessa käsittelyssä (esimerkiksi jos hakemus ei ole perusteltu, jos se on jätetty liian myöhään tai jos sen on jättänyt henkilö, jolla ei ole tähän oikeutta)
- hylätä hakemuksen, jos sen sisältö ei täytä muutoksenhaun vaatimuksia
- keskeyttää syytteen käsittelyn
- kumota valituksenalaisen tuomion tai sen osan ja
- päättää esitellä asian tuomioistuimen toimivallasta tehtävää ratkaisua varten
- siirtää asian toiselle viranomaiselle
- lopettaa syytteen käsittelyn (jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo niin tehnyt);
- keskeyttää syytteen käsittelyn (jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo niin tehnyt).

Muutoksenhakutuomioistuin voi myös kumota valituksenalaisen tuomion prosessissa tapahtuneiden perustavanlaatuisien virheiden vuoksi:

- tuomiolauselmaan sisältyy virheitä (monimerkityksisyys, puutteelliset perusteet)
- perusteiden paikkansapitävyydestä on epäilyjä tai todisteet on toistettava
- rikoslain säännöksiä on rikottu
- tuomio on epäasianmukainen
- uhrin oikeuksista on tehty virheellinen päätös.

Kumoamisen jälkeen muutoksenhakutuomioistuin

- palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen
- päättää tuomiostaan aina julkisessa käsittelyssä
- lopettaa syytteen käsittelyn.

Mitä tapahtuu, jos muutoksenhakua ei hyväksytä?

Muutoksenhakutuomioistuimien ei voi tehdä päätöstä, joka pahentaa vastaajan tilannetta, ellei syyttäjällä ole hakenut muutosta tuomioon.

Milloin tuomiosta tulee lopullinen?

Jos muutoksenhakutuomioistuimien ei palauta asiaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, sen ratkaisu päättää asian ja tulee lopulliseksi hetkellä, jolloin päätös julistetaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisusta tulee puolestaan lopullinen, ellei siihen haeta muutosta ajallaan.

Kun tuomio on tullut voimaan, vastaaja voi

- tehdä poikkeustapauksessa sovellettavan muutoksenhakemuksen
- esittää, että oikeusministeri nostaa kanteen lain rikkomisesta korkeimmassa oikeudessa
- hakea lupaa oikeudenkäynnin uusimiseen.

Saanko korvauksia, jos ensimmäinen ratkaisu kumotaan?

Vastaaja voi hakea oikeusministeriöltä korvausta [viranomaisen aiheuttamasta vahingosta annetun lain](#) (zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem) nojalla.

Jos muutoksenhaku hyväksytään, jääkö tuomiosta merkintä rikosrekisteriin?

Tuomio merkitään rekisteriin vasta, kun siitä tulee lopullinen. Kun langettavasta tuomiosta tulee lopullinen, tehdään rikosrekisteriin merkintä. Jos poikkeustapauksessa sovellettava muutoksenhakemus hyväksytään, merkintä poistetaan rekisteristä.

Olen toisen jäsenvaltion kansalainen. Voidaanko minut palauttaa kotimaahan oikeudenkäynnin jälkeen?

Kyllä. Vastaaja voidaan luovuttaa suorittamaan rangaistuksensa, jos jäljellä oleva aika on vähintään neljä kuukautta.

Asianomaisen maan asiasta vastaavan viranomaisen on pyydettävä luovutusta ja luovutuksen on oltava perustuslain säännösten ja velvollisuuksien mukainen sekä ihmisoikeuksista ja perusvapauksista tehtyjen kansainvälisten sopimusten mukainen.

Tuomioistuimien voi määrätä vastaajan luovutettavaksi myös osana langettavaa tuomiota.

Voinko hakea muutosta kotimaahan palauttamista koskevaan päätökseen?

Vastaaja voi hakea muutosta päätökseen, kun ilmoitus rangaistuksen suorittamisesta toimitetaan. Vastaaja voi hakea muutosta luovutusta koskevaan tuomioon.

Jos minut tuomitaan, voidaanko minua syyttää uudelleen samasta rikoksesta?

Samasta rikoksesta ei voida syyttää uudelleen edes muussa jäsenvaltiossa, ellei prosessin uuteen vireillepanoon anneta lupaa.

Merkitäänkö syytettyä ja/tai tuomiota koskevat tiedot rikosrekisteriin?

Kyllä. Rikosrekisteriin merkitään oikeudessa annetut tuomiot. Tuomioistuimet toimittavat nämä tiedot. Tiedot säilytetään sadan vuoden ajan vastaajan syntymästä.

Jos tuomio poistetaan, tieto ei näy rikosrekisterissä. Rikosrekisteriotteen saa sitä pyytämällä. Tuomio voidaan poistaa laissa säädetyn määräajan kuluessa sen mukaan, miten vakavasta tuomiosta on kyse. Määräaika vaihtelee yhdestä vuodesta viiteentoista vuoteen rangaistuksen suorittamisesta.

Tietojen säilyttämiseen rikosrekisterissä ei tarvita erillistä suostumusta.

Voinko vastustaa tietojen säilyttämistä?

Asiasta voi nostaa hallinto-oikeudellisen kanteen Prahan kaupunginoikeudessa (městský soud v Praze).

Linkkejä

[Yleistietoa rikosoikeudesta](#)

[Oikeusministeriö](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 03/07/2019

5 – Liikenne rikkomukset ja muut vähäiset rikkomukset

☞ [Rikkomuksista annetun lain](#) (zákon o přestupcích) mukaan ”rikkomus” on menettely, joka rikkoo yhteiskunnan etua tai uhkaa sitä ja joka on nimetty nimenomaisesti rikkomukseksi kyseisessä laissa tai muussa laissa.

Edellä esitetty määritelmä löytyy rikkomuksista annetusta laista ja ☞ [hallintoprosessilaista](#) (správní řád), ja niitä käytetään rikkomuksia koskeissa menettelyissä.

Miten käsitellään esimerkiksi ylinopeutta, pysäköintivirheitä ja muita vastaavia rikkomuksia?

Liikenne rikkomukset käsittelee kunnallinen (kaupungin) viranomainen.

Kunnallisen viranomaisen käsittelemiä rikkomuksia ja määräämiä seuraamuksia ovat seuraavat:

- Ylinopeusrikkomuksesta määrätään tavallisesti sakko, jonka suuruus on 1 000–10 000 Tšekin korunaa sen mukaan, miten vakava rikkomus on kyseessä. Seuraamuksena voidaan määrätä myös yhdestä kuukaudesta vuoteen kestävä ajokielto.
- Muista liikenne rikkomuksista määrätään sakko, jonka suuruus, 1 500–10 000 Tšekin korunaa, riippuu rikkomuksen vakavuudesta. Niistä voidaan määrätä myös enintään yhden vuoden pituinen ajokielto.
- ☞ [Tieliikennelain](#) (zákon o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích) rikkomisesta ja sellaisen onnettomuuden aiheuttamisesta, jossa henkilö kuolee tai loukkaantuu, voidaan määrätä 25 000–50 000 Tšekin korunan suuruinen sakko ja ajokielto, jonka pituus on yhdestä kahteen vuotta.

Miten rikkomuksia käsitellään?

Sakkomenettelyt

Kyseessä on lievä rikkomus, joka on osoitettu luotettavalla tavalla toteen ja josta huomautuksen antaminen ei ole riittävä seuraamus. Jos on halukas maksamaan pienemmän sakon, asian voi hoitaa liikennettä valvova viranomainen (tai poliisi) määräämällä sakon paikan päällä.

Tavalliset rikkomusmenettelyt

Rikkomukset ratkaistaan virallisia menettelyjä noudattaen. Menettely alkaa, kun valtion viranomainen, poliisi, kunnallinen viranomainen, oikeushenkilö tai kansalainen ilmoittaa rikkomuksesta.

Kunnallinen viranomainen voi antaa asian toisen viranomaisen käsiteltäväksi ennen menettelyn aloittamista. Jos tosiseikat viittaavat siihen, että kyseessä on rikos, asia siirretään syyttäjälle.

Rikkomuksesta epäilty osallistuu menettelyyn syytettynä. Myös uhri on osapuolena, jos rikkomuksesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta on keskusteltava. Osapuolena on myös mahdollisesti takavarikoitavan esineen haltija (esimerkiksi ajoneuvon omistaja).

Epäiltyä syytetään rikkomuksesta heti, kun menettely aloitetaan häntä vastaan.

Syytetyllä on oikeus

- ilmaista mielipiteensä kaikista teoista, joista häntä syytetään, ja näiden syytteiden tueksi esitetystä todisteista
- kieltäytyä todistamasta
- kiistää tosiseikat ja ehdottaa puolustustaan tukevia todisteita
- esittää vaatimuksia
- esittää oikaisua.

Asia käsitellään suullisesti, ja kunnallinen viranomainen laatii asiasta raportin. Syytetylle esitetään kysymyksiä käsittelyn aikana, ja hän voi käyttää (edellä lueteltuja) oikeuksiaan. Raportista tulee osa aineistoa. Kunnallinen viranomainen pyytää syytettyä tutkimaan aineistoon kuuluvat asiakirjat ennen päätöksensä tekemistä. Syytetyllä on oikeus ilmaista mielipiteensä näistä asiakirjoista.

Rikkomusmenettely päättyy

- kun menettely päätetään [rikkomuksista annetussa laissa](#) asetetuista syistä (esimerkiksi kun teko ei ole rikkomus, syytetty ei ole tehnyt rikkomusta, rangaistus olisi merkityksetön sen rangaistuksen rinnalla, joka langetetaan syytetylle toisesta teosta rikosoikeudenkäynnissä, ja muut vastaavat syyt) tai
- kun tehdään päätös, jossa syytetty todetaan syylliseksi rikkomukseen ja hänelle määrätään seuraamus.

Voidaanko muiden jäsenvaltioiden kansalaisia syyttää tällaisista rikkomuksista?

Muiden jäsenvaltioiden kansalaisia voidaan syyttää samalla tavoin kuin Tšekin kansalaisia.

Voinko hakea muutosta päätökseen?

Muutoksenhakuun on täysi oikeus. Sakkomenettelyssä määrättyyn sakkoon ei voi kuitenkaan hakea muutosta.

Muutoksenhakemuksessa riitautettua päätöstä ei voida panna täytäntöön, ennen kuin ylempi viranomainen on tehnyt päätöksen muutoksenhakemuksesta.

Muutoksenhakemus on tehtävä hallintoviranomaiselle (yleensä kunnalliselle viranomaiselle) viidentoista päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta.

Merkitäänkö tällaiset rikkomukset rikosrekisteriini?

Ei merkitä.

Linkkejä

[Liikenne rikkomukset](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 03/07/2019